

bogsundervisning. Der er en etisk Undervisning, et etisk Moment i hele denne Sag, der ikke kan undværes, og der er et historisk Moment, der heller ikke kan undværes. Naar jeg ser paa Forholdene, som de ere i vort Folk nu, siger jeg, at det religiøse Moment heller ikke kan undværes. Jeg vil derfor mene, at naar man skulde gaa til en Reform paa dette Omraade, maatte den være forberedt gennem en grundig Drøftelse, og det vilde efter min Mening være at forrykke paa et afgørende Punkt hele vor Folkeskoles Stilling, hvis man nu i denne Tilsynslov af Hensyn til et enkelt særligt Forhold i de store Byer indførte den foreslaaede Bestemmelse. Naar vi staa i en Udvikling — og det beder jeg ærede Medlemmer lægge Mærke til —, der giver en udstrakt personlig Frihed for Læreren med Hensyn til at benytte denne Undervisning, er det saa ikke en egen Sag at bryde denne Udvikling af paa den Maade, dette Ændringsforslag tilsigter? Jeg vil altsaa sige om Ændringsforslag Nr. 18, at jeg finder, at det Spørgsmaal, der fremdrages her, er af for stor Rækkevidde Undervisningen vedrørende til med Rette at kunne inddrages i dette Lovforslag, og at inden man gik til Behandling af denne Sag, maatte der gaa en Drøftelse af Forholdet forud.

Den Række Ændringsforslag, der ere stillede til § 12, Nr. 25 og følgende, betyde en overmaade stærk Indgriben i Regeringsforslaget og føre Paragraffen i det væsentligste tilbage til den Form, den havde tidligere. Jeg nævnedes ved Lovforslagets Forelæggelse, at det i enkelte Tilfælde kunde have sine Vanskeligheder med denne Paragraf, men jeg indrømmer — og gjorde det for Resten den Gang paa Forhaand —, at der kan være endnu større Vanskeligheder ved at ændre i den Ret, Befolkningen en Gang har faaet, og jeg vil derfor ogsaa kunne modtage de af Udvalget i den Henseende foreslaaede Ændringer.

Ændringsforslagene Nr. 42 og 45 angaaende §§ 20 og 21, som omhandle Bygningsforholdene, baade Lærerboliger og Skolelokaler, gøre for det første den Forandring, at Byggeplanerne ikke skulle indtil Ministeriet og godkendes der. Jeg tror, Flertallets Betænkning nævner, at man vil fritage Centraladministrationen for et Arbejde, der formentlig vel vil kunne udføres af Skoledirektionerne. I den Anledning nævner jeg, at saadan har Forholdet jo været hidtil; Planerne ere hidtil ikke gaaede til Ministeriet, det har

kun været Tilfældet med Hensyn til Planer og Forslag til Gymnastikhuse, men ikke til de almindelige Skolebygninger. Naar Lovforslaget foreslog Ændringer høri, betød det en Beredvillighed fra Centraladministrationens Side til at tage dette Arbejde. Men jeg anerkender, at der er sket et stort Fremskridt ved, at man gennem en Bevilling paa Tillægsbevillingsloven i Aar har gjort de Tegninger og Planer, der vare udarbejdede af kyndige Arkitekter, tilgængelige dels for Kommunalbestyrelserne, dels for de lokale Bygmestre. Dette Spørgsmaal om Skolebygningernes ydre Form og om deres hældige, praktiske, hygiejniske Indretning er et stort og vigtigt Spørgsmaal, som det ogsaa er fremhævet med stor Styrke i Betænkningen, og jeg vil haabe, at disse nye Tegninger og den Henvisning, der ogsaa indirekte findes i Flertalsbetænkningens Udtryk om, at man i Tvivlstilfælde, eller hvor der er Strid, kan henvende sig til Ministeriet, vil føre til, at Skoledirektionerne og ogsaa Kommunalbestyrelserne ville benytte sig i rigt Maal af Adgangen til at faa gode Anvisninger i den Henseende fra Centraladministrationen. Jeg tror ikke, det ærede Medlem for København Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) har Ret i, at de Størrelsesforhold, der ere angivne for Lærerboliger, ere for smaa. Jeg tror navnlig heller ikke, det er rigtigt, naar det ærede Medlem mente, at i Sammenligning med andre Boliger paa Landet vare de meget smaa. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem har erfaret — det har jeg personlig —, at man kan komme ind i enkelte nye Skoler, hvor Læreren ikke kan overkomme at møblere, hvor man har gjort Lejligheden saa stor, at han har nogle tomme Sale. Hvis det ærede Medlem vil regne efter, vil en Lejlighed paa 200 Kvadratalen Gulvflade — hvortil er at lægge Gæsteværelse og Pigeværelse — byde en Mulighed for, at Læreren ogsaa kan faa det Værelse, det ærede Medlem og ogsaa jeg ønske ham, et Kontor — jeg vil hellere sige et Studereværelse —, hvor han kan faa Ro til at forberede sig til sin Gerning og ogsaa drive nogle Studier. Der er ikke mange Ting, der ere saa nyttige for en Lærer, som hvis han har et eller andet Omraade, hvor han stadig kan uddanne sig og vinde ny Indsigt. Men dertil hører naturligvis Ro, og dertil er et Studereværelse godt. Men det kan udmærket faas paa de 200 Kvadratalen Gulvflade.

Jeg antager at være i Overensstem-